

De grundlæggende satsmæssige problemfelter for melodisats udgøres af *parallel-* og *ligebevægelse* samt behandling af *gennemgangstoner* i de tilfælde, hvor melodien udspiller sig på et veldefineret harmonisk grundlag. I melodisats med tre eller flere stemmer resulterer føringen af understemmerne endvidere i en *harmonisering af melodiens toner*, hvor der i forbindelse med gennemgangtoner i melodien kan optræde *gennemgangsakkorder*.

3. Lullaby of Birdland – et eksempel

I Fig. 25 - Fig. 29 ses den første strofe af George Shearings "Lullaby of Birdland" i forskellige former for melodisats – fra to stemmer til bigband. Den primære akkord i alle eksemplerne er Fm, derudover forekommer der gennemgangsakkorder af forskellig typer.

Her skal kort nævnes de vigtigste træk af de anvendte satsteknikker, en mere tilbundsgående redegørelse for udarbejdelsen af satstyper med det specifikke antal stemmer skal søges i de pågældende kapitler.

3.1 To stemmer

Tostemmig melodisats om样子 närmere s. 68 ff.

Fig. 25 Lullaby of Birdland - tostommig melodisats

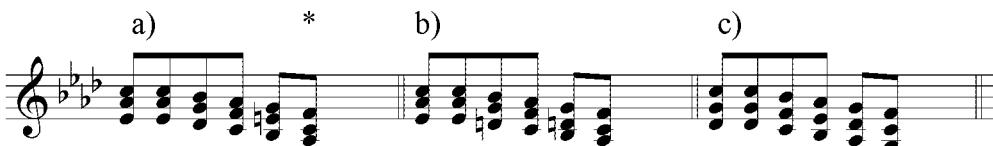

- a) – 2. stemmen går fra undertertser til undersekster
- b) – hornkvinter i mol
- c) – rene underkvarter
- d) – undersekster gennem dorisk skala

3.2 Tre stemmer

Trestemmig melodisats om样子 närmere s. 91 ff.

Fig. 26 Lullaby of Birdland - trestommig melodisats

- a) – $\frac{6}{4}$ trek lange parallelført gennem harmonisk molskala – o-gennemgangsakkorder ved * - sidste akkord 6-akkord.
- b) – første fire toner: diatonisk parallelbevægelse gennem F dorisk skala; de sidste fire toner: hexaton parallelbevægelse – i dorisk -7.
- c) – parallelbevægelse gennem æolisk skala med kvartakkorder – bemærk forekomsten af forstørrede kvarter.

3.3 Fire stemmer

Firestemmig melodisats omtales nærmere s. **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.** ff.

Fig. 27 Lullaby of Birdland - firestemmig melodisats

- a) – Fm⁶ i tæt beliggenhed - o7-gennemgangsakkorder ved *
- b) – Fm⁷ i spredt drop2 beliggenhed - o7-gennemgangsakkorder ved *
- c) – Fm¹¹ – gennemgangsakkorder m. kromatik/kvintkæde ved * : G7^{13,b9} – C7^{#9}

3.4 Fem stemmer

Fig. 28 Lullaby of Birdland - femstemmig melodisats

- a) – Fm med tilføjelse af 7 og 11 – pentatonisk cluster-akkord i spredt drop2 beliggenhed
- b) – gennemgangsakkorder m. kromatik/kvintkæde ved: G7^{13,b9} – C7^{b9,#9}

3.5 Anvendelse i bigband

Fig. 29 Lullaby of Birdland - firestemmig og femstemmig melodisats - anvendelse i bigband

- a) – firestemmig sats med fordobling: Tp og tb i indbyrdes oktavafstand, hver sektion i tæt beliggenhed. Sax'er samt gennemgangsakkorder som i Fig. 27.b.
- b) – Tp + tb sat som ottestemmig Fm med tilføjelse af 7 og 11 – pentatonisk cluster-akkord. Sax'er femstommig beliggenhed som Fig. 28.

Minor D - muligheder

1 Ex 3 Ex 16 Ex 17 Ex 18

5 Ex 2.a Ex 2.a1 Ex 2.b

8 Ex 2.c Ex 2.d Ex 22 Ex 23

12 Ex 22 - med mel.8ba Ex 27

18

Blokharmonisering - brug af 4-st. sats

- fra Basie Straight Ahead

G

Melodi

4-st. tæt

Musical score for the Melodi part in G major, 4-st. tæt. The score shows a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one flat (B-flat). The melody consists of eighth-note patterns. Measure 77 starts with A♭6, followed by A♭m6, then continues with eighth-note patterns. The score ends with a repeat sign and a section labeled "4-st. tæt".

Big band - 4-st. tæt

Musical score for the Big band section in 4-st. tæt. It features four staves: as (alto), as (alto), ts (tenor), and bs (bass). The key signature is one flat (B-flat). The score shows harmonic patterns consisting of chords or eighth-note chords.

Melodi

Musical score for the Melodi part in 4-st. tæt. The score shows a melodic line on a treble clef staff. The key signature changes to G major (no sharps or flats). The melody includes notes such as G♭dim7, Fm7, B♭7, and B♭m7.

4-st. tæt

Musical score for the 4-st. tæt section. It features a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one flat (B-flat). The score shows eighth-note patterns typical of a block harmonic style.

4-st. tæt + mel. 8vb

Musical score for the 4-st. tæt + mel. 8vb section. It features a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one flat (B-flat). The score shows eighth-note patterns, similar to the previous section but with added harmonic complexity.

4-st. tæt + mel. 8vb

Musical score for the 4-st. tæt + mel. 8vb section. It features a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one flat (B-flat). The score shows eighth-note patterns, continuing the harmonic style established in the previous sections.

Manha de Carneval

Black Orpheus

Luis Bonfa

4-st. parallelsats
- spredte beliggenheder

A

Cm

Dm^{7(b5)}

G⁷

3

Cm

Dm^{7(b5)}

G⁷

4st.
- tæt

4st.
drop2

4st. spredt
- muligheder

4st.
drop2&4

4st.
- tæt

4st.
drop2

4st. spr.
- muligh.

4st.
drop2&4

4-stemmig blokharmonisering, spredt.

Opbygning af akkorder

1) Firklange, i omvendinger, drop 2.

Eks.1 Am7 → CΔ7 drop 2

1. omv. af Δ7-akkorder
anvendes ikke

2) Pentaton akkord, hveranden tone (født spredt)

Eks.2 C pentaton	Meloditone	Skalatoner under melodi	Hveranden udvælges
---------------------	------------	----------------------------	-----------------------

3) Overlagt treklang + akkordtone

Eks.3 (13) C7	Meloditone	Overlagt treklang (Am)	Manglende akkordtone (Herts) Septim
------------------	------------	---------------------------	--

Cm7b5 akkord-placeringer ved

4-stemmig blokharmonisering, spredt.

Opbygning af akkorder - skala: Em melodisk

1) Firklange, i omvendinger, drop 2.

Cm7 drop 2 E♭mΔ7 drop 2 G♭Δ7^{b5}

2) Pentaton mulighed

A♭ pentaton

akkord-muligheder

Bemærk, at ♫13 kommer med, samt at ♫5 mangler

3) Andre akkorder, der dækkes af disse beliggenheder:

G♭Δ7^{b5} E♭mΔ7 D7^(alt) A♭7^(9,+11)

**Cmaj7 akkord-placeringer ved
4-stemmig blokharmonisering, spredt.
Opbygning af akkorder**

1) Firklange, i omvendinger, drop 2.

1. omv. af Δ7-akkorder
anvendes ikke

CΔ7 drop 2 Am7 drop 2 Em7 CΔ7 drop 2

2) Pentaton akkord, hveranden tone (født spredt)

C pentaton akkord-muligheder G pentaton - analog med C pentaton akkord-D pentaton eks. - analog med C pentaton akkord-eks.

**Cm7 akkord-placeringer ved
4-stemmig blokharmonisering, spredt.
Opbygning af akkorder**

1) Firklange, i omvendinger, drop 2.

1. omv. af Δ7-akkorde
anvendes ikke

EbΔ7 drop 2 Cm7 drop 2 Gm7 EbΔ7 drop 2

2) Pentaton akkord, hveranden tone (født spredt)

Eb pentaton akkord-muligheder Bb pentaton - analog med Eb pentaton F pentaton - analog med Eb pentaton

3) Overlagt treklang + akkordtone

Cm7 Overlagt treklang (Bb) Manglende akkordtone (terts)

ø7-akkordplaceringer ved 4-stemmig blokharmonisering.spredt

Bygget over dim-(8-tone) skala. Kan også anvendes, hvor denne skala ligger til grund for 7-akkorder

1

a) Melodi på firklangstone

1) 3 firklængstoner + melodi

2) 2 firklængstøner, 1 udv. tone + melodi

C
 B[#]o7 drop 2 omvendinger
 (lille terts)
 (parallelit) (Δ7) Co7 drop 2 omvendinger
 (lille terts)
 (parallelit)

b) Melodi på udvidelsestøne

1) 3 firklangstoner + melodi

2) 2 firklanger, 1 udv.tone + melodi

omvendinger
 (lille terts)
 (parallel)

II.

Dim-skalaen indeholder 7-akk.

m7-akk. , der kan parallelføres i små tertser.

Nedenstående omvendinger foretrækkes (andre kan anvendes).

b)

oyerbyg-
ningsåkk:

Co7 A♭7 drop 2 A♭m7 drop 2 A♭7 B7 D7 F7 A♭m7 Bm7 Dm7 Fm7

III.

Dim-skalaen indeholder 6/7-akk.

A \flat 13 B13 D13 F13

Example 22

Minor D

Bill Dobbins

Medium Jazz Tempo

Dm7

Gm7

Dm7

B♭7 #11

A7 alt.

Dm7

E♭7 A7+

Dm7

Suggested orchestration:

- 1st voice: trumpet, flugelhorn or alto sax
- 2nd voice: tenor sax
- 3rd voice: trombone or tenor sax
- 4th voice: baritone sax

SAX-KOR / TRB. KOMP.

K:36

F # 7 3 F m7

SAXES
TRBNS

E m7 E b m7

SAXES
TRBNS

JAZZ – PERIOD 3

 4 s² Spedt

Fyra stämmor plus komp

Tekniken för fyristämmighet i Period 3 skiljer sig på många sätt från blockackordtekniken i Period 2. Den senare, med "en alltid närvarande klang av sexackord" (C6 i C-dur), ersätts nu med läggningar som innehåller fler färgningar. Intervall som stor septima, liten sekund och kvart mellan någon av stämmorna sätter sin prägel på de flesta klanger.

A- och B-former samt kvartstapplingar är de viktigaste sättet att lägga ackord. De förstnämnda används även i modifierade former för att anpassas till meloditonen.

Större delen av de läggningar som utnyttjas i följande exempel är A- och B-former i ursprunglig eller modifierad form.

"Yearnin" (Oliver Nelson)

INTERLUDE, SAXES + BRASS-BGR.

parti cel

C
CΔ/ E

SAXES
TPTS/CUP
TPTS

unis.

Fm7

SAXES
TPTS/CUP
TRBS

Miles Mode

John Coltrane

Cm⁷

Gennemt

5 Stemnings voicings:

mel: $\begin{smallmatrix} \# \\ b \\ 8 \end{smallmatrix}$ 3 0 } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ }

anme akkord down | $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ }

$\frac{1}{2}$ forhindrer drop 2 | $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ }

forhindrer drop 2 | $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ } $\begin{smallmatrix} \# \\ 8 \end{smallmatrix}$ }

CΔ til-horande pentatone skala
(I) (II)

I II I II $\frac{1}{2}$ I II V

mel: $\begin{smallmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ 0 0 0 0 | 0 0 0 0 0 0 0 0

$\boxed{3,7}$

Cm7 til-horande pentatone skala (bVII long. 3) 9 13

mel: $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ 0 $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ 0 | $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ | $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$

$\boxed{B,7}$ (4.st.)

Cm7^{b5}

mel: $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ | $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ | $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$

$\boxed{b5,7,(3),11}$ 4.st.

Cdim 1) mel. på akkordtoner: + 1. udv. 3) mel. ud udvære

mel: $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ + $\begin{smallmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$] Cdim $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$] Cdim omr.

C7 (mixolyd.)

mel: $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} b \\ 0 \\ 0 \end{smallmatrix}$

$\boxed{3,7}$

5-stemmige voicings - fortsat.

(9, #11, 13)

1) C7 C9 C9,13 C9,#11 C9,13 C9,#11

drop 3 4 st.

3

9:

drop 3 4 st.

+ 4 st.

ikke særlig brugbar

9:

2) C7 ($\begin{smallmatrix} \#9 & \#11 \\ b9 & 13 \end{smallmatrix}$) ~ 8 tone ~ Eo

3) C7 alt.

drop 3

bruges ikke
p.g.a.

9:

4 st

drop 3

9:

Example 27

Minor D

Bill Dobbins

Dm7

D7 alt.

Gm7

B_b7 #11

A7 alt.

Dm7

E_o7 A7+ Dm7

D.C. al Coda

Dm7 E_o7 A7+ Dm7 G 13

C7 Bb7

Suggested instrumentation:

- 1st voice: trumpet, flugelhorn or soprano sax
- 2nd voice: alto sax
- 3rd voice: tenor sax
- 4th voice: tenor sax or trombone
- 5th voice: baritone sax

© 1986 by advance music, Veronika Gruber GmbH

Example 29

Blues for Barry

Bill Dobbins

Fmaj7 Eø7 A7+ Dm7 G7

Cm7 F7 Bb maj7 Bbm7 Eb7

Am7 D7 Abm7 Db7 Gm7

C7 Am7 Abø7 Gm7 Db7 C7

Gm7 Db7 C7

Gm7 Db7 C7 Fmaj7#11

D.C. al Coda

Suggested instrumentation:
 1st voice: trumpet, flugelhorn or soprano sax
 2nd voice: alto sax
 3rd voice: tenor sax
 4th voice: tenor sax or trombone
 5th voice: baritone sax

© 1986 by advance music, Veronika Gruber GmbH

Suggested instrumentation:
1st voice: trumpet, flugelhorn
or soprano sax
2nd voice: alto sax
3rd voice: tenor sax
4th voice: tenor sax or trombone
5th voice: baritone sax

© 1986 by advance music, Veronika Gruber GmbH

Three and One - Saxkor

$E_7^b \left(\begin{smallmatrix} +9 \\ b9 \end{smallmatrix} \right)$ E^b (Theo Jones $\#_0$)

E^b - $E^b, A^b, D^b, 9$ $C_7^{b9} \left(\begin{smallmatrix} +9 \\ b9 \end{smallmatrix} \right)$ $G_7(11)$ $C_7 \left(\begin{smallmatrix} +9 \\ b13 \end{smallmatrix} \right)$

F_{m7} F_{m7}

A_m7 $D9$ $A9$ $D9$ $G7$

$C9$ $G \left(\begin{smallmatrix} b9 \\ b13 \end{smallmatrix} \right) C9$ $F13$ $B^b \text{ sus}$ B^b7

E^b $B^b m7$ $E^b 13$ A^b $A0$ $D9$ G_{m7} $C_7 \left(\begin{smallmatrix} +9 \\ b13 \end{smallmatrix} \right)$ F_{m7} $B^b 13$

Willow Sheep - sax b.gr.

Yellow Creek - sax solo

F G C7 G C7 G Am7 Bb
 cp as ts ts bs ~ pantail. blues pent. D7 alt pent. ~ F#9

Dm7 G7 C7 3 Am7 D7
 tp ts Cup 3 3. b. b. 3
 - Brodmeyer

Parallel-kobling

a)

b)

c)

d)

Interval-kobling

e)

f)

g)

Bob Brookmeyer: Willow Weep for me

Intro

Las Vegas Tango

Gil Evans - Piano intro

Em

Am

Example 23

Minor D

Bill Dobbins

Medium Jazz Tempo

Dm7

D7 alt.

c.p.

A linear approach is used throughout, except as indicated.

Gm7

Dm7

6

7

3

B_b 7 #11

A7 alt.

E_b 6.9 #11

Dm7

E_o 7 A7+ Dm7

Bbm7

Eb 6.9

(bass: G#)

D.C. al Coda

Dm7

E_o 7 A7+

Dm7

G 13

(bass: AbG)

Suggested orchestration:
 1st voice: trumpet or flugelhorn
 2nd voice: trombone or alto sax
 3rd voice: tenor sax
 4th voice: baritone sax

Example 26

Blues for Barry

Bill Dobbins

The musical score consists of five staves of music, each with a treble clef and a bass clef. The time signature is 4/4 throughout. The score includes the following chords:

- Staff 1: Fmaj7, Eø7, A7, Dm7, G7
- Staff 2: Cm7, F7, B♭ maj7, B♭ m7, E♭ 7
- Staff 3: Am7, D7, A♭ m7, D♭ 7, Gm7
- Staff 4: C7, Am7, A♭ ø7, Gm7, D♭ 7, C7
- Staff 5: Gm7, D♭ 7, C7, Fmaj7 #11

Performance instructions are indicated by arrows and labels:

- Staff 1: A linear approach is used throughout, except as indicated. (d.p.)
- Staff 2: c.p., c.p., d.p.
- Staff 3: c.p., c.p., inv., c.p., d.p., ton., d.p.
- Staff 4: d.p., c.p., d.p.
- Staff 5: D.C. al Coda

Suggested instrumentation:
 1st voice: trumpet, flugelhorn or alto sax
 2nd voice: tenor sax
 3rd voice: trombone or tenor sax
 4th voice: baritone sax

© 1986 by advance music, Veronika Gruber GmbH